

ARGUS

JAARGANG 21
NUMMER 2 juli 1996

DE STEM VAN
SPRAKELOZE
WILDE DIEREN

IN DIT NUMMER

Aalscholvers
CONTRA vissers;
vraatzucht **VERSUS**
vangstzucht

**JAGERS IN HET
GEWEER;** de laatste
stuip trek-king
is een communica-
tieplan

HERINTRODUKTIE
kritisch bekeken;
analyse van een
symposium

ISSN 0166-5073 Argus is het kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die minstens fl. 30,- per jaar betalen via Postbanknummer 3522188 te 's-Graveland. Sympathisanten betalen minstens fl. 10,- per jaar en ontvangen jaarlijks de SKF-Nieuwsbrief. Indien u de Stichting Kritisch Faunabeheer testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Redactie Roelof de Beer, Ton Ebben, Pauline de Jong, Peter Kee en Piet de Jong

Redactieadres Piet de Jong, Westerstraat 107-1, 1015 LX Amsterdam, Telefoon en telefax (020) 626 15 97

Fotoredactie studio RB Vormgevers, Postbus 258, 7200 AG Zutphen, Telefoon (0575) 51 54 62

Vormgeving studio RB Vormgevers, Zutphen

Druk Peleron, Gendt

Donateursadministratie Postbus 150, 6870 AD Renkum

Doelstelling De Stichting Kritisch Faunabeheer is een landelijke organisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeheer. De Stichting Kritisch Faunabeheer tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van milieuvriendelijke beheersmaatregelen, het stimuleren van onderzoek en het kenbaar maken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Bestuur L. v.d. Abeele, R. Boeve-Bant, M.C.J. Bouterse, G.A. Ellenbroek, A. Hertsenbergh, A.P. de Jong, P.M. de Jong, N. Koffeman, H.H. Niesen, H. Pluijmakers, J. Poeder, R. Stockmann.

Secretariaat SKF Mw. A. P. de Jong, Amsteldijk-Noord 135, 1183 TJ Amstelveen, Telefoon (020) 641 07 98

Penningmeester Mw. R. Boeve-Bant, Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland, Telefoon (0294) 25 13 19

Regiogroep Limburg Postbus 27, 6114 ZG Susteren, Telefoon (046) 449 28 48

Knipselkrant Zes keer per jaar verschijnt de SKF-knipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeheer. U kunt zich abonneren door overmaking van fl. 15,- per jaar op Postbanknummer 0116072 t.n.v. donateursadministratie SKF te Renkum, onder vermelding van 'Knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: SKF-knipselarchief, Olieslagershorst 103, 7328 NM Apeldoorn.

3 **Harm Niesen: naar een verantwoord faunabeheer** Beleidsmakers zullen door de pro-jacht lobby onder druk gezet worden met opgepoetste (oude en niet relevante) argumenten. De voornaamste bezwaren blijven.

4 **Pauline de Jong: aalscholvers contra vissers** Verminderde vangsten worden toegeschreven aan de 'vraatzucht' van de aalscholver. De oorzaak van de verminderde vangsten door de vissers ligt eerder bij de 'vangstzucht' van de visserij. Hoe nu verder?

7 **Niko Koffeman: jagers in het geweer tegen rol van 'schadebestrijders'** De langverwachte Memorie van Antwoord van minister Van Aartsen geeft hoop voor de tegenstanders van plezierjacht. Zes diersoorten blijven echter vogelvrij. Voor de jagers onacceptabel dus wordt er door de KNVJ kostbaar publiciteitsoffensief tegen aan gegooid; 'het is één minuut voor twaalf voor de jacht in Nederland.

15 **Jan Bouterse: herintroductie kritisch bekeken** Herintroductie van soorten wordt steeds meer populair. De natuur wordt immers 'beter' door soortrijkdom. Er zijn echter kritische geluiden te horen geweest op een symposium over herintroductie.

20 **Piet de Jong: vergunning** De aanvraag voor een jachtvergunning wordt vaak onderbouwd met slechte en met elkaar in tegenspraak zijnde argumenten. Een analyse van de gemiddelde aanvraag.

21 **kort nieuws** Vossendrama; Nijlgans en rossestelkstaart; ING Bank/Postbank steunt SKF; Provincie Noord-Holland tegen plezierjacht.

23 **argumentum**

23 **gedicht**

FOTO OMSLAG

Overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer, zal er niet meer gejaagd mogen worden op meerkoeten (foto: Rob Cuypers). Zie ook pagina 7 en verder.

NAAR EEN VERANTWOORD FAUNABEHEER...

De jagers gaan in de aanval. Dat is iets nieuws! Voor mensen die er hun hobby van hebben gemaakt, agressief op te treden tegen andere levende wezens een strategie die nogal voor de hand ligt. Toch waren de officiële vertegenwoordigers van de Jagersvereniging er naar buiten toe altijd zeer op gebrand, vooral redelijk en fatsoenlijk over te komen. Wij waren altijd de agressieve actiegroep, waaronder de hulpeloze jagers zo te lijden hadden. Het viel in de praktijk niet mee die pose geloofwaardig te doen lijken. Individuele jagers gedragen zich in confrontaties met andersdenkenden als regel agressief. Wat dat betreft zijn die dus altijd een stuk eerlijker geweest, zij reageren vaak zoals je van een Neanderthaler met een geweer zou verwachten. Een probleem bij die nieuwe strategie is ongetwijfeld, dat de jagers niets nieuws te vertellen hebben. Het gaat er nu alleen om, dat anderen hun boodschap zullen brengen. Anderen die niet deskundiger of onafhankelijker zijn dan jagers, nee, ze zijn bekender! Welke onnozele hals zouden ze voor hun karretje kunnen spannen? Wij zijn zeer benieuwd en niet verontrust over de indruk die dat bij de beleidsmakers zal achterlaten.

Integendeel, nu ze vrezen dat zij misschien een klein deel van hun hobby kwijt zullen raken, neemt de hoeveelheid onzinnige argumenten nog toe en komt er af en toe een aapje uit een mouw.

Om met dat laatste te beginnen; jarenlang hebben jagers beweerd, dat zij onmisbaar waren bij het zo noodzakelijke beheer in de natuur. Zij zorgden dat boer en natuurbeheerder geen schade ondervonden. Geheel belangeloos, sterker nog, ze betaalden er zelfs voor. Waar vindt je nog zulke mensen. Nu eisen ze dat ze niet 'gedevalueerd' mogen worden tot schadebestrijders! Helaas zit dat gevaar er in de verste verte nog niet in. Slechts enkele, voor de gemiddelde jager nauwelijks interessante, soorten zullen (hopelijk) uit de Jachtwet gehaald worden. Bovendien blijven enkele van onze grootste bezwaren bestaan; de jagers moeten niet mogen uitmaken wat schade is en wat er geschoten moet worden. Zicht op een effectieve controle op wat jagers doen en wat daarvan het effect is, is er ook nog niet. De laatste vijftientig jaar hebben ze niets anders gedaan dan het grote publiek wijsmaken dat alles wat ze doen nuttig is en dat zoiets als plezierjacht in ons land niet bestaat. Nu het misschien een heel klein beetje die kant op gaat krijgen ze als een uil in doodsnood.

Over uilen in doodsnood gesproken. Het is voorjaar en dan wordt er niet gejaagd. In plaats daarvan doen ze aan natuurbeheer en dat houdt op de eerste plaats het uitroeien in van alles waar jagers nu eenmaal een

*Schadebestrijding
is geen 'leuke'
hobby (foto: Jan
van Dieren).*

aangeboren afkeer van hebben. Kraaiachtigen en vossen bijvoorbeeld. In het voorjaar is de jacht op hun favoriete buit gesloten en dan denkt een normaal mens dat er dan niet gejaagd wordt. Nee, zo eenvoudig ligt dat niet. De favoriete buit moet de mogelijkheid krijgen om zich flink voort te planten in verband met het komende jachtseizoen.

Alle soorten die hen bedreigen moeten juist in het voorjaar afgemaakt worden; ouders schieten betekent ook de dood van de jongen, dat is twee vliegen in één klap. Bij het schieten door kraaienesten, het gebeurt met de regelmaat van de klok, worden nog steeds ransuilen en torenvalken getroffen. Speciale vergunningen om 's nachts met lichtbakken en auto's de vossen achterna te zitten, brengen een enorme paniek te weeg onder weiden en watervogels. Maar dat moet allemaal kunnen. Dat is wat in de jagerswereld onder natuurbeheer wordt verstaan. En we hebben het al zo vaak vastgesteld: Het heeft niet het effect dat de jagers ervan verwachten maar ook daaraan hebben ze geen boodschap. Eigenlijk vanzelfsprekend, ze doen het niet omdat het nodig is of omdat er zulke goede resultaten geboekt worden. Ze doen het omdat het hun hobby is, omdat ze het leuk vinden. Je vraagt toch ook niet naar het resultaat van vijftig jaar postzegels verzamelen. Jammer alleen dat nog niet iedereen hun vuige spelletje doorheeft.

Misschien zal iemand opmerken, dat er toch ook goede jagers zijn. Het antwoord daarop is kort en duidelijk: nee. Iemand die voor zijn plezier gaat jagen bewijst daarmee over een aantal kwalijke karaktereigenschappen te beschikken. Het is zoals de Duitse auteur van Dem Waidwerk, Horst Hagen, opmerkte: 'Als bioloog beschik ik over meer dan voldoende argumenten om al hun onzinnige verhalen te ontzenuwen. Maar waar ik mij het meest over opwindt, is de arrogantie en geestesgesteldheid van de gemiddelde jager. Daarom alleen al zou het die mensen verboden moeten worden te jagen'.

Harm Niesen

AALSCHOLVERS CONTRA VISSERS

Pauline de Jong

De verminderde vangsten op het IJsselmeer worden toegeschreven aan de 'vraatzucht' van de aalscholvers (zie Argus nummer 4 van 1995). Wij meldden eerder dat niet de aalscholvers maar de overbevissing door het grote aantal vissers de oorzaak is van de achteruitgang van de visstand. Inmiddels zijn er gesprekken gevoerd met de betrokken instanties waaronder ook onze organisatie en wij willen u onze visie op het geheel niet onthouden.

De aalscholver
(foto: Paul Lode-
wyks).

INLEIDING

In november 1995 riep minister van Aartsen van Visserij nog dat 'onorthodoxe maatregelen' ter beteugeling van het aantal aalscholvers niet zouden worden geschuwd. Al vrij snel maakte de minister duidelijk dat hij hierbij niet direct afschot bedoelde, maar meer dacht in de sfeer van het rapen of schudden van de eieren. Inmiddels is de minister erachter gekomen dat dit toch niet zo'n handige uitspraak was. De aalscholver is namelijk beschermd zowel op basis van onze Vogelwet als ook op basis van de EG-Vogelrichtlijn. Om een dergelijke beschermde soort toch te mogen bestrijden zijn zwaarwegende argumenten nodig zoals gevaar voor de volksgezondheid, dreigende schade aan flora en fauna of schade aan de landbouw of de visserij. Ons inziens is van geen van deze voorbeelden in dit geval sprake. Er kan in dit geval niet gesproken worden van schade aan de visserij. Het betreft hier namelijk geen landbouwgronden of een viskwekerij, waar door de mens eerst is gezaaid of gekweekt. Het betreft hier een open ecosysteem, waarin zowel de vissen als de aalscholvers

*Eet bij voorkeur
zieke en zwakke
prooidieren (foto:
Paul Lodewyks).*

thuis horen. De vissers oogsten hier uit de natuur en wijzen nu beschuldigend naar de aalscholver, terwijl hier alleen maar sprake is van een mogelijke invloed. Ook als men van mening is dat bestrijding op grond van schade aan de visserij wel mogelijk moet zijn dan nog zullen de eigenaren van de gronden waar de kolonies zijn gevestigd hier toestemming voor moeten geven. De meeste kolonies liggen op de terreinen van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. En beide organisaties zitten er vermoedelijk niet op te wachten dat er grootschalige verstoringen plaatsvinden binnen de betreffende natuurgebieden. Want niet alleen de aalscholwers maar de rust voor alle aanwezige dieren zal worden verstoord. Daarnaast is dan de kans groot dat de aalscholwers zich meer over het hele gebied gaan verspreiden. De terreinbeherende organisaties vinden dit over het algemeen niet echt prettig, omdat de

bomen waar de vogels in broeden na verloop van tijd dood gaan door hun visrijke uitwerpselen. Dit is uiteraard geen goed argument, aangezien de aalscholver thuis hoort in onze natuur en elke soort heeft in meer of minder sterke mate effect op zijn omgeving. Tenslotte kan wel worden vermeld dat uit geen enkel rapport of op basis van geen enkele bestrijdingsactie de conclusie kan worden getrokken dat dergelijke maatregelen het gewenste resultaat opleveren. Uit het rapport van het Informatie- en Kenniscentrum Natuurbeheer getiteld 'Aalscholwers en beroepsvisserij' (Rapport IKC Natuurbeheer nummer 19) blijkt dat het aantal aalscholwers na een gestage groei tot 1993 in 1994 opeens sterk is gedaald. De laatste jaren schommelt het aantal vliegvlugge jongen tussen de 0,25 en de 1 per paar. Dit is niet genoeg om de populatie op sterkte te houden en zeker niet voor verdere groei. De afgenomen reproductie kan worden opgevat als aanwijzing voor dichtheidsafhankelijke, voedselgestuurde regulatie, aldus het IKC-rapport. De soort is dus waarschijnlijk tegen zijn bovengrens aangelopen. Als nu door middel van gewelddadig ingrijpen de stand van

de aalscholver kunstmatig zal worden verlaagd zal dit alleen maar tot gevolg hebben dat het reproductiesucces weer zal toenemen. Gevolg is dat de populatie weer zal gaan groeien. Dit is een goed voorbeeld van dweilen met de kraan open.

OVERLEG

De bevoegdheid om vergunning te verlenen voor een ingreep zoals rapen van eieren van beschermde vogels ligt bij de Commissaris van de Koningin van de provincie waar de kolonies zijn gelegen. De minister heeft daarom de Commissarissen van Friesland, Noord-Holland en Flevoland gevraagd gesprekken te voeren met alle betrokken partijen met als doel meer inzicht te krijgen in de 'aalscholverproblematiek'. Voor dit overleg werden Vogelbescherming en onze organisatie gevraagd. Daarnaast werden gesprekken gevoerd met de terreinbeherende organisaties en met de visserijsector.

STANDPUNT SKF

De aalscholver dreigde in de zestiger jaren bijna uit te sterven. Daarna werd het dier nationaal en internationaal beschermd verklaard en de stand begon te groeien van 2.000 paar in 1972 tot het hoogtepunt in 1993 met een aantal van 15.000 paar. Vervolgens is het aantal in 1994 sterk gedaald tot ongeveer 7.000 paar en schommelt nu rond de 10.000 paar. Aangezien de groei van het aantal aalscholwers gelijk opging met de daling van het aantal palingen, werd door sommigen al snel een oorzakelijk verband gesuggereerd. Dit verband is echter zeer onwaarschijnlijk, want in de periode 1945 tot 1970, waarin de aalscholver bijna van de aardbodem verdween, toonde de stand van de paling eveneens een dalende lijn. De neergang van de populatie van de aalscholver is vrijwel identiek aan de negatieve populatieontwikkeling van de paling, bruinvis, zeehond en otter. Dit zijn allemaal viseters, die te lijden hebben van vervuiling van

het slib hetgeen vergiftigde vis tot gevolg had. De jacht op aalscholver, zeehond en otter is uiteindelijk gestaakt toen duidelijk werd dat deze soorten snel in aantal daalden. De jacht op de paling ging echter vrolijk door en werd zelfs nog verhevigd.

Predatoren zijn afhankelijk van de aantalsontwikkelingen van hun prooi. Zodra er minder eetbare vis aanwezig is zullen de dieren of elders voedsel moeten gaan zoeken of het aantal jongen dat wordt voortgebracht neemt af. Gevolg is dat de stand van de predator afneemt, waardoor de prooidierpopulatie de gelegenheid krijgt zich te herstellen. De mens houdt zich in veel gevallen niet aan deze natuurwet en de vissers op het IJsselmeer zijn hierbij geen uitzondering. Om de verminderde vangsten te compenseren hebben de vissers steeds meer vangmiddelen ingezet. In het IKC-rapport wordt gemeld dat het aantal gebruikte netten en fuiken in het IJsselmeer sinds 1970 meer dan verdrievoudigd is, namelijk van 13.000 fuiken en 1300 netten in 1970 tot 49.000

fuiken en 4.000 netten in 1996. Door deze extra inspanningen zijn de vangsten van sommige soorten nog een aantal jaren redelijk op peil gebleven, maar inmiddels dalen de vangsten over de hele linie. Dit betekent dat hier sprake is van een zeer ernstige vorm van overbevissing oftewel roofbouw.

Afgezien van het feit dat de aalscholvers de visstand niet bedreigen, omdat deze dieren zich wel aan de natuurwetten houden, hebben deze vogels juist een positief effect op de visstand. Ze eten bij voorkeur makkelijk te vangen prooien. Dit betekent dat zij vooral de zieke en zwakke exemplaren uitkiezen. Op deze manier blijft de prooidierpopulatie gezond. En door de verminderde concurrentie met de zwakkere exemplaren zullen de overgebleven jonge visjes een grotere overlevingskans hebben.

CONCLUSIE

In plaats van de aandacht te richten op de aalscholver kan beter gekeken worden naar de paling. Sinds de Tweede Wereldoorlog is er sprake van een achteruitgang van de paling. Oorzaak is waarschijnlijk de chemische verontreiniging door industrie en landbouw. Door het eten van vis hopen zich grote hoeveelheden giftige stoffen op in de paling. Terwijl deze daling geschiedde en nog steeds doorzet is het aantal fuiken, waarmee paling wordt gevangen, verhoogd. Tevens worden jaarlijks voor de kust van Portugal aanzienlijke hoeveelheden jonge paling (glasaal) aan de natuur onttrokken om kunstmatig te worden opgefokt. De totale palingconsumptie door aalscholvers in het IJsselmeer bedraagt minder dan 5% van de hoeveelheid die de beroepsvisserij vangt! De vissers willen echter later niet de schuld krijgen van een mogelijk

uitsterven van de paling. Stel nu dat én het aantal netten en fuiken terug wordt gebracht én ook iets aan de aalscholvers wordt gedaan dan kan achteraf nooit worden vastgesteld welke van de twee maatregelen effect heeft gehad. Wanneer de palingstand dan toch weer gaat stijgen zullen de vissers erop wijzen dat dit werd veroorzaakt door de bestrijding van de aalscholvers. Wanneer de paling toch uitsterft is dat nog het gevolg van de predatie door het enorme aantal aalscholvers voordat tot bestrijding is overgegaan.

Uit onderzoek blijkt dat de palingvisserij niet alleen een bedreiging vormt voor de paling zelf, maar ook voor allerlei andere vissoorten, zoals pos, bot en (ondermaatse) snoekbaars en baars. In 1993 vingen de vissers 250 ton paling in de fuiken en de bijvangst bedroeg 2500 ton (!) jonge vis. Deze bijvangst, die voor 30% uit pos bestaat en voor 30% uit bot, wordt vervolgens dood of stervend weggegooid. Het is absoluut onaanvaardbaar dat een commerciële activiteit een dergelijke vernietigende werking heeft op een natuurlijk systeem. Overwegende de dramatische achteruit van de palingstand en het verwoestende effect van de fuiken lijkt een keuze voor een geheel verbod op de vangst van paling het meest voor de hand te liggen. Niemand kan echter garanderen dat de paling zo voor uitsterven kan worden behoed, want de kans is groot dat de soort de 'point of no return' reeds ruimschoots is gepasseerd. Dat is dan de prijs van jarenlang wanbeleid en hebzucht.

Mocht er desondanks wel een vergunning worden afgegeven voor ingrepen in de aalscholverpopulatie dan zal SKF evenals Vogelbescherming niet aarzelen om gerechtelijke stappen te ondernemen.

*Aalscholver met
braakneiging
(foto: Bert Bos).*

JAGERS IN HET GEWEER TEGEN ROL VAN 'SCHADE BESTRIJDERS'

Niko Koffeman

De strijd tegen de plezierjacht lijkt haar vrucht af te gaan werpen. Jarenlang is door de achtereenvolgende bewindslieden op het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij voorbij gegaan aan het feit dat de plezierjacht geen enkel maatschappelijk draagvlak meer heeft. Dat gebrek aan steun is op 13 juni voor het eerst volmondig toegegeven door minister Van Aartsen in het NOS journaal. De lang verwachte Memorie van Antwoord van de minister in het kader van de nieuwe Flora- en faunawet geeft aan dat de minister 23 diersoorten in principe niet langer wil laten bejagen. Alleen haas, konijn, wilde eend, patrijs, fazant en houtduif blijven ook in het nieuwe voorstel vogelvrij.

Konijn blijft vogelvrij (foto: Mike Weston).

Uitgaande van het 'nee, tenzij principe', overeenkomstig de wens van de Tweede Kamer, zal er bijvoorbeeld niet meer gejaagd mogen worden op vossen, meerkoeten, ganzen, kraaien, smienten, eksters en gaaien wanneer niet is aangetoond dat de dieren onaanvaardbare schade aanrichten en dier-vriendelijke methoden van schade-preventie zouden falen. Bovendien wijst alles erop dat de politiek geen genoegen zal nemen met de vergaande bevoegdheden die jagers nu hebben bij de naleving en controle van wettelijke maatregelen. In de nieuwe situatie zal de afgifte van afschotvergunningen bij de provincie berusten. Natuurlijk dreigt daarmee het gevaar dat jagers vervolgens alsnog zullen mogen bepalen wie waar en hoeveel van de door de wet beschermde soorten zal mogen schieten. De nu al wettelijk beschermde knobbelswaan wordt ook op basis van vergunningen zwaar bejaagd (30% van de populatie jaarlijks; 5000 dieren). De jagers nemen in een artikel in het Algemeen Dagblad van 17 juni al een voorschotje door te melden dat het met dat vergunningenstelsel 'wel los zal lopen'. Daarom is het van het grootste belang om de provincies ertoe te bewegen straks naast de jagers ook terreinbeheerders, natuurbeschermers, landbouwers en dierenbeschermers partij te laten zijn in de afgifte van vergunningen.

WAT VOORAF GING

Jagers zagen de inperking van de plezierjacht al langere tijd aankomen. Het departement telt veel jagende ambtenaren, die jarenlang heel goed voor de belangen van de jagers gezorgd hebben. Maar ook in ambtelijke kring werd duidelijk dat het politieke en maatschappelijke draagvlak voor de plezierjacht is weggefallen. Daarom is het ook voor hen onmogelijk geworden in het ambtelijk circuit de plezierjacht in haar huidige vorm te verdedigen. Jagend topambtenaar P. Soons, architect van de nieuwe Flora- en faunawet raakte zo vervreemd van de KNJV, wellicht door de uitvallen die de jagers deden naar het gewijzigde beleid, dat hij zijn lidmaatschap van

deze Koninklijke Vereniging opzegde!
 Gewaarschuwd door ambtelijke en maatschappelijke signalen, beraamden de jagers een grootscheepse tegenaanval. Jagers pikken het niet langer te verworden tot 'schimmen in het bos' zoals ze dat zelf noemen. Het feit dat je je niet meer met goed fatsoen met een jagershoedje of jachtgeweer op straat kunt vertonen, schreeuwde om een reactie. Temeer daar de discussie zich het laatste jaar niet beperkt tot de jachtpartijen van het 'Jan Hagel' dat op watervogels, kleine zoogdieren en zogenaamde 'schadelijke dieren' jaagt, maar ook steeds meer de sjieke grofwildjagers onder schot neemt. Eerst de drijfjacht op vetgemeste wilde zwijnen onder de bezielende leiding van ZHK Prins Willem-Alexander in aanwezigheid van zijn door jacht gepassioneerde grootvader ZHK Prins Bernhard. Later ook de miljoenen genererende reënjacht in Flevoland. Op die ontwikkeling reageren de invloedrijksten der jagers als door een wesp gestoken. Logisch, de activiteiten van de min-

der kapitaalkrachtige jagers vormde een niet onplezierige bliksemaf-leider voor hun grofwildpraktijken. Binnen de huidige jachtwetgeving is het pachten van een stukje water van 100 x 100 meter toereikend om onbeperkt eenden te kunnen schieten. Voor de jacht op zoogdieren is een jachtterrein noodzakelijk dat tenminste 40 maal zo groot is en voor de jacht op herten, zwijnen en reeën in omrasterde gebieden is zelfs een gebied nodig dat minimaal 5000 maal zo groot is. Omdat grofwildjagers, die veelal maatschappelijke sleutelposities bekleden, tot voor kort publicitair gezien wat minder onder vuur lagen, hielden ze zich afzijdig van de discussie. Ze jaagden in de beslotenheid van hun eigen landgoederen en voelden zich niet geroepen daaraan bekendheid te geven of voor het 'Jan Hagel' de kastanjes uit het vuur te halen. Hooguit beïnvloeden ze de discussie in indirecte zin via hun mantelorganisaties zoals vereniging Het Reewild (voorgezeten door grofwildjager en advocaat Mr. Martin Kolle), Stichting Behoud Natuur en

Leefmilieu (opgericht door ex-havenbaron H.J.E. van Beuningen), Stichting Wildbeheer Veluwe (bestuurd door scheepvaartmagnaat H.C. Heuvelman) en Stichting Actief Faunabeheer (voorgezeten door de bankier Jhr. Mr. F.J. Loudon). Vrijwel al deze mantelorganisaties hebben tevens een directe of indirecte band met de Koninklijke familie, in de persoon van ZHK Prins Bernhard. Toen de grofwildjacht dit jaar tot grote publieke verontwaardiging leidde konden de vermogende grofwildjagers zich niet langer beheersen. Overal betreden nieuwe actoren het strijdperk van de jachtdiscussie en het is duidelijk dat het nu menens wordt. De meest gepassioneerde plezierjagers geven hun jarenlang verborgen identiteit prijs in een laatste poging de Flora- en faunawet een voor hen gunstige wending te geven. Het Old Boys Network trekt zich samen, waarbij lang niet alle Old Boys zich realiseren hoe de zaak in elkaar zit. De analyse van NRC columnist Max Pam van de wijze waarop iemand als Mr. B. Asscher op een voor hem schadelijke wijze in deze discussie

*Wilde eend;
 vogelvrij (foto: Ells
 Jans).*

*Fazant ook
 vogelvrij (foto: Rob
 Busser).*

betrokken raakt is vlijmscherp. Volgens Pam kan het niet anders gegaan zijn of Asscher is op de herensociëteit aangezocht om eens vanuit zijn objectieve achtergrond een aardig stukje over de jacht in Nederland te schrijven. Niet gehinderd door voldoende feitenkennis zou Asscher aan dat verzoek gehoor hebben gegeven en een opinie-artikel voor het NRC hebben geschreven om vervolgens een dag later in datzelfde NRC door de Amsterdamse bioloog Prof. dr. H.H.T. Prins volledig neergesabeld te worden op basis van kennelijk bij Asscher niet bekend onderzoeksmateriaal. Nog schrijnender was het opinie-artikel van drs. R. Peltzer in het Algemeen Dagblad waarin deze als onderzoeker van het (overheids) Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN) en reeëndeskundige bij uitstek ('ik doe al 20 jaar reeën-onderzoek') een harde aanval deed op het vermeende gebrek aan feitenkennis bij de dierenbescherming. Navraag leerde dat Peltzer weliswaar werkzaam is bij IBN maar niet als reeënonderzoeker! Hij is als socio-

loog aan het instituut verbonden en doet onderzoek naar recreatieve aspecten van landschapsbeheer. Wel blijkt hij in zijn vrije tijd een gepassioneerd reeënjager te zijn die al jaren actief is bij de reeënjacht op defensieterrainen bij Utrecht. Een duidelijker voorbeeld van het misbruiken van de ambtelijke status voor het verdedigen van de jacht is nauwelijks denkbaar. Ook andere opinieartikelen in het Algemeen Dagblad die de jacht verheerlijkten verzwegen zonder uitzondering de jachtachtergrond van de auteurs. Zoals ex-Douwe Egberts topman en ganzenjager ir. E.C.P. Cornelissens ('Beheerder van een natuurgebied en actief in de milieubeweging') en H.C. Heuvelman ('Beheerder van een natuurgebied'). Van deze laatste is bekend dat hij zich enige jaren geleden verontwaardigd tot SKF wendde en in een telefoongesprek op hoge toon voorrekende wat de jachtpacht en aanverwante uitgaven, zoals bijvoeding, op de Noord-Veluwe hem kostten. 'Mag ik voor die twee ton per jaar misschien ook nog een beetje plezier hebben, mevrouw Stockmann?'

PUBLICITEITS- OFFENSIEF VAN DE JAGERS

Omdat de undercoverstrijd op de opiniepagina's onvoldoende vrucht lijkt af te werpen, besloten de jagers tot een grootscheeps slotoffensief. Begin april onderschepte Stichting Kritisch Faunabeheer een vertrouwelijk communicatieplan van de KNJV voor een wanhoopsoffensief (zie en lees pagina 10 t/m 13). Groeiende maatschappelijke weerzin tegen de plezierjacht en veranderde opvattingen in het parlement, doen de KNJV (bij monde van haar voorzitter de Quay en secretaris Alferink) constateren dat 'het één minuut voor twaalf is voor de jacht in Nederland'. Zozeer zijn de jagers in paniek dat ze in een brief aan de achterban hun dekmantel vergeten en de stelling poneren; 'jagers worden gedegradeerd tot schadebestrijders'. Het is met name dat nuttigheidsbeginsel dat tot voor kort de legitimatie moest vormen voor de jacht. Nu de politiek daarin lijkt tegemoet te komen, zien de jagers

*En zelfs de
houtduif blijft
vogelvrij (foto: Rob
Cuypers).*

*Volgens jagers
volksvijand
nummer één (foto:
Harm Niesen).*

Organisatie voor Jacht en Wildbeheer

Beschermheer Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden

KONINKLIJKE NEDERLANDSE JAGERS VERENIGING

Gebouw "De Eemhorst"
Amsterdamseweg 16
Postbus 1165
3800 BD Amersfoort
Telefoon 033 - 619841
Telefax 033 - 651355

Aan de besturen van de WBE's,
de leden van de WBE's en
de leden van de KNJV

CdQ/GA/ZL/MW

Amersfoort, maart 1996

Geachte dames en heren,

De jacht is meer dan ooit in gevaar.

Het besluit van de minister om de jacht op de acht onschadelijke trekwildsoorten te gaan verbieden, betekent in feite dat de benuttingsjacht overboord wordt gezet. Als dit beleid in de Flora en Fauna-wet wordt opgenomen, betekent dit **een radicale omslag: geen jacht, tenzij ...**

Dan kan er alleen nog maar gejaagd worden, als ergens grote schade is aangericht of als de volksgezondheid of de verkeersveiligheid in het geding zijn. Bovendien moet eerst ook nog worden aangetoond dat alle andere middelen om de schade te beperken, hebben gefaald. Jagers worden gedegradeerd tot schadebestrijders!

Het is thans 1 minuut voor twaalf!

De KNJV heeft in samenwerking met de Stichting Actief Faunabeheer, waarbij ook twee vertegenwoordigers van gerenommeerde adviesbureaus op het gebied van lobby en publiciteit zijn betrokken, een omvangrijk 'aanvalsplan' uitgewerkt. In dit plan zijn de huidige lobby-activiteiten op provinciaal, landelijk en Europees niveau opgenomen. Hieraan gekoppeld werd een doelgericht media-offensief opgezet om de informatie-achterstand in te lopen:

- intensivering lobby
- media-offensief
- goede acties uitbouwen

*Door SKF onder-
schept vertrouwe-
lijk KNJV-
'Aanvalsplan'.*

Voortgebouwd wordt op de succesvolle akties van voorgaande jaren die mede met uw hulp konden worden opgezet: de wildteldagen, de botulismebestrijding, de schoonmaakakties enz. Het publiek moet zien wat het jachtbedrijf in de praktijk voor de natuur kan betekenen. Uw steun is daarbij absoluut onmisbaar. Dit kost ons allen veel tijd en ook veel geld.

Wij verzoeken u met klem, de goede dingen die u met uw WBE toch al deed, aan een groter publiek kenbaar te maken. Dat kan bijvoorbeeld door een journalist van de lokale krant, radio of televisie uit te nodigen, maar veel andere manieren zijn denkbaar. Voor ondersteuning hierbij kunt u uiteraard een beroep op ons doen. Wij vragen ook uw medewerking als wij -in het kader van de akties- vanuit Amersfoort een beroep doen op u en/of uw WBE.

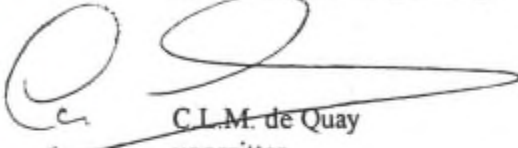
Maar bovenal vragen wij nu een **financiële bijdrage**, want deze grootscheepse lobby en publiciteitscampagne vraagt een **extra budget twee miljoen gulden!** Wij rekenen erop dat u de ernst van de zaak inziet en eenmalig de aktie om de jacht, zoals wij die al 100 jaar kennen, te redden geldelijk zult willen ondersteunen. Het is nu of nooit! Wij denken aan een bedrag van f 100.--, meer is uiteraard ook van harte welkom. Deze bijdrage is voor u fiscaal aftrekbaar.

Wij doen een dringend beroep op u en danken u bij voorbaat.

Vul vandaag de acceptgirokaart nog in!

KONINKLIJKE NEDERLANDSE JAGERS VERENIGING

Met de meeste hoogachting,

C.L.M. de Quay
voorzitter

G.H.M. Alferink
secretaris

Bijlagen: KNJV-actieplan en acceptgirokaart

VERTROUWELIJK

SAMENVATTING COMMUNICATIEPLAN KNJV

1. Aktuele situatie.

Jagen wordt door velen gezien als het doodschieten van dieren. Door actiegroepen worden op emotie gerichte campagnes gevoerd om dit beeld te versterken.

"Plezierjacht" wordt niet geaccepteerd.

Politici steken hun nek niet uit.

2. Doel van de communicatie.

- * beïnvloeden grote publiek via "domino-effect"
- * kweken van begrip voor de jacht
- * intern: leden en sympathisanten voorzien van argumenten

3. Strategie.

- * communicatie in hogere versnelling brengen
- * lobby intensiveren
- * publiekelijk afstand nemen van misstanden
- * feitelijke voorlichting d.m.v. advertenties, brochures, PR-akties, gesponsorde televisieprogramma's
- * olievlek aanpak

4. Media

- * Strooifolder verspreiden en uitgebreide brochure maken voor belangstellenden
- * Steunadvertenties in geselecteerde bladen
- * Gesponsorde TV-programma's over wildbeheer
- * Artikelen aanbieden aan tijdschriften
- * Reeds georganiseerde akties (schoonmaakdag, wildtellingen, scholen- en campingvoorlichting) verbeteren en intensiveren
- * trendberichten wildstand uitgeven
- * organiseren wild wandelingen

5. Lobby

- * Instellen van een communicatie werkgroep
- * opstellen aangepast lobbyplan
- * mobiliseren van ondersteunende opvattingen
- * benaderen van mede- en tegenstanders bij overheid, politiek, maatschappij, regionaal, provinciaal, landelijk en Europees
- * lobbyhandleiding maken voor regionaal/provinciaal niveau
- * vormen "lobbygroep" van vooraanstaande Nederlanders

6. Timing

Verwacht traject wetgeving:

- * maart: Memorie van Antwoord F en F wet
- * daarna: tweede voorlopig verslag
- * september 96: antwoord Minister
- * najaar 96 of voorjaar 97: behandeling Tweede Kamer
- * medio 97: behandeling Eerste Kamer

7. Budget

1996

maart/april/mei f 525.000

integraal lobbyplan

opinie-onderzoek

PR-akties

steun-advertenties

okt/nov/dec f 895.000

grote advertentie

brochure

folder

zendtijd

1997 f 950.000

opinie-onderzoek

PR-akties

steun-advertenties

zendtijd

1998 f 950.000

opinie-onderzoek

PR-akties

steun-advertenties

zendtijd

1996/1997/1998 f 300.000

versterking bureau KNJV

TOTAAL f 3.620.000 incl. BTW en adviseurs-/bureaunkosten

eigen middelen f 1.466.500 -

fondswerving f2.153.500

*Vlaamse gaai
(foto: Mike
Weston).*

*Smient (foto: Mike
Weston).*

*Mogen we voor dat
geld misschien een
beetje plezier
hebben? (foto: Jan
van Dieren).*

het einde van de plezierjacht tot hun afschuw definitief in zicht komen.

Het voorgenomen wanhoops-offensief vergt een bedrag van fl. 3.620.000,-. Het overgrote deel daarvan (fl. 2.153.500,-) zal door de leden opgehoest moeten worden. Waarin de Nederlandse Jager voortdurende kritiek te lezen valt op het feit dat dieren- en natuurbeschermers geld uitgeven aan publiciteit, lijkt voor de jagers het doel nu omvangrijke middelen te heiligen. Ze hebben zich voorgenomen de politieke lobby te intensiveren, hun boodschap te verspreiden via gesponsorde televisieprogramma's en een lobbygroep te mobiliseren van 'vooraanstaande' Nederlanders. Bovendien zal een grote advertentie-campagne gestart worden om begrip te kweken voor de jacht.

Op 6 april loog KNVJ-secretaris Alferink nog in het AD dat dierenbeschermers zoveel te besteden zouden hebben 'omdat ze gesubsidieerd zouden worden door de overheid'.

Het blijkt dat de jagers alle wapens uit de kast willen halen om hun fel bekritiseerde hobby overeind te houden.

We zullen ze kritisch blijven volgen en van repliek blijven dienen in het belang van miljoenen weerloze in het wild levende dieren.

Het jachtterrein zal zich in de komende maanden meer en meer verplaatsen van bos en hei naar krant, televisie en Binnenhof. In het wild levende dieren zullen het dus tijdelijk met minder aandacht van de jagers moeten doen. Naar mijn idee zullen ze daar niet minder van worden!

In de volgende Argus zullen we een uitvoerige beschouwing wijden aan de Memorie van Antwoord van minister Van Aartsen die ons bereikte bij het ter perse gaan van deze editie. Hoewel de intenties van de minister heel goed lijken, zullen ook in de nieuwe voorstellen nog jaarlijks twee miljoen dieren het loodje leggen voor het plezier van de jagers. De minister heeft A gezegd en we zullen hem ertoe moeten bewegen ook B te zeggen. We houden u op de hoogte!

Herintroductie van soorten krijgt meer belangstelling

HER INTRODUKTIE KRITISCH BEKEKEN

in een populatie (en daarmee in een heel ecosysteem), en dat daardoor de dieren niet de kans geboden wordt om zich via natuurlijke selectieprocessen aan te passen aan (veranderde) omstandigheden. Het is weer de mens die sterk sturend ingrijpt en in een aantal gevallen gedwongen is te blijven ingrijpen om ongelukken te voorkomen.

Al met al was het een goed initiatief van Staatsbosbeheer (SBB), de Nederlandse Commissie van Internationale Natuurbescherming en de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ) om een symposium te organiseren over het thema (her)introductie. Het symposium werd gehouden op 1 februari 1996 in Almere.

Jan Bouterse

WAAROM
HERINTRODUKTIE

Herintroductie mag zich in een grote belangstelling verheugen. Projecten waarbij dieren in de natuur worden uitgezet (van vlinders via bevers tot edelherten) krijgen veel publiciteit en in bepaalde kringen wordt driftig gediscussieerd of we dieren als de wolf en de lynx in Nederland terug kunnen krijgen.

Bij het symposium bleek dat er heel verschillende redenen zijn om dieren te herintroduceren, of waarom dieren ooit geïntroduceerd zijn. Het kan dan gaan om bescherming van de soort door middel van areaal-

Areaalvergroting voor de raaf (foto: Arnoud v.d. Berg).

HERINTRODUKTIE

Je zou herintroductie het omgekeerde van jacht kunnen noemen; het gaat niet om het onttrekken van dieren aan een populatie of een gebied, maar juist om het uitzetten van levende dieren. Maar deze dieren moeten ergens vandaan komen, moeten dus aan een bestaande populatie onttrokken worden. Het is maar één van de problemen waarmee we bij herintroductie te maken hebben.

Andere problemen hebben betrekking op de keuze van de diersoorten die voor herintroductie in aanmerking komen, of nog principiëler; is herintroductie überhaupt wel een toelaatbare handeling? Een van de argumenten tegen de jacht is ook van toepassing op herintroductie, namelijk dat de mens direct ingrijpt

vergroting (vlinders, raaf, otter), het inzetten van dieren voor het vegetatiebeheer (bever, eland) of het realiseren van meer natuurlijke evenwichten tussen prooidieren en predatoren (lynx). Maar in de binnenvisserij zijn diverse keren vissoorten uitgezet die niet alleen sneller groeien, maar die ook 'bijtgraag' zijn en na het bijten in het aas goed tegenspartelen. Kwaliteitsverbetering heet dat dan, maar in feite is het faunavervalsing.

WAT IS HERINTRODUKTIE?

Herintroductie is het uitzetten van een diersoort die vroeger in een bepaald gebied voorkwam. Een bekend voorbeeld; het uitzetten van de bever in de Biesbosch en de Gelderse Poort.

Bij introductie gaat het om het uitzetten van een nieuwe diersoort, die dus nog niet eerder in ons land voorkwam. Een voorbeeld is de moeflon.

Nu is het verschil tussen herintroductie en introductie niet steeds even duidelijk want wat verstaan we onder 'vroeger', de afgelopen tien jaar, honderd jaar, tweeduizend jaar, of gaan we terug tot voor de ijstijden. Een tweede probleem is de omgrenzing van het begrip 'soort'. De edelherten en wilde zwijnen die hier ooit op de Veluwe zijn uitgezet behoorden tot een andere onder-

De bever voor vegetatiebeheer (foto: Jacques van der Neut).

soort dan die oorspronkelijk in Nederland voorkwam. Een recent geval van 'genetische vervuiling' zijn de edelherten die in de Oostvaardersplassen zijn uitgezet, afkomstig van populaties uit drie verschillende landen.

PROBLEMEN BIJ (HER)INTRODUKTIE

Het is voor de natuurbeschermers duidelijk dat we voorzichtig moeten zijn met al of niet opzettelijke (her)introductie van diersoorten. De problemen in Australië (konijn) en Nieuw Zeeland (edelhert) zijn bekend. Ook in Nederland kennen we de problemen dankzij de hier zeer succesvolle muskusrat. Nieuw ingevoerde diersoorten kunnen zich explosief vermeerderen, vaak door gebrek aan natuurlijke vijanden of parasieten. Ze verdringen de oorspronkelijke soorten of ze zijn hinderlijk omdat ze, in het geval van de muskusrat, slootkanten en dijken ondergraven.

De IUCN (International Union of Conservation of Nature), waarbij ook Nederland aangesloten is, heeft daarom stringente voorwaarden opgesteld waaraan herintroductie

Edelherten van een andere ondersoort dan oorspronkelijk op de Veluwe voortkomend (foto: Arnoud v.d. Berg).

moet voldoen. Een van die voorwaarden is dat de oorzaak van uitsterven van de oorspronkelijke soort moet zijn weggenomen voordat aan herintroductie begonnen wordt. In het geval van de bever lijkt te zijn voldaan aan die voorwaarde (overbejaging), in het geval van de otter (verdwenen door bejaging en milieuvervuiling) lijkt het mij toe dat de problemen nog lang niet opgelost zijn. Een andere voorwaarde is dat bij herintroductie zoveel mogelijk gebruik gemaakt moet worden van dieren uit populaties die onder vergelijkbare omstandigheden (klimaat, bodem, breedtegraad) leven. Regionale herintroductie is te prefereren boven het halen van dieren uit verre landen. Tenslotte moet bij herintroductie de bronpopulatie (waaruit de dieren weggehaald worden) groot genoeg zijn en niet te lijden hebben van de ingreep. Een verder probleem bij herintroductie is de bloedverversing want in te kleine populaties kan inteelt ontstaan. Dit gebeurt met name wanneer de dieren weinig mobiel zijn en de verschillende populaties te ver uit elkaar liggen voor onderlinge genetische uitwisseling. Inteelt kan voorkomen worden door het

van tijd tot tijd bijplaatsen van nieuwe dieren. Zo'n bijplaatsing heeft altijd iets kunstmatigs en kan onrust geven, zoals gebleken is bij het bijplaatsen van bevers in de Biesbosch.

HET UITZETTEN VAN VLINDERS

Een van de voordrachten op het symposium werd gehouden door Jan van der Made, die vertelde over de verschillende projecten die de Vlinderstichting in de afgelopen jaren heeft opgezet.

In het reservaat de Moerputten bij Den Bosch zijn in 1990 het pimpernelblauwtje en het donker pimpernelblauwtje uitgezet. Deze soorten kwamen vroeger in dit Staatsbosbeheer-reservaat voor, maar waren door een veranderd (en kennelijk verkeerd) maaibeheer uitgestorven. Beide vlinders hebben een interessante leefwijze, waarbij de rupsen van de vlinders door bepaalde mieren naar hun nesten worden gesleept en daar overwinteren. Het uitzetten van deze twee vlindersoorten lijkt goed succes te hebben gehad, want na een aanvankelijke achteruitgang zijn de populaties qua grootte inmiddels ongeveer vertienvoudigd.

Maar er zijn ook een paar onopgeloste problemen. Het pimpernelblauwtje heeft zich in het gebied, ondanks de getalsmatige uitbreiding, nog maar weinig verspreid. Het donker pimpernelblauwtje is voor een deel op andere plekken gaan zitten dan men had verwacht. Het uitzetten van de zilveren maan in 1993 bij De Meye (tussen Nieuwkoop en Woerden) lijkt ook een succes te worden; van zo'n veertig exemplaren is de populatie gegroeid naar circa vierhonderd, en is verspreid over 30 tot 40% van het terrein.

CONCLUSIES VLINDERSTICHTING

De conclusies van de Vlinderstichting; herintroductie van een aantal vlindersoorten lijkt goed mogelijk, zeker wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan. De

terreinen moeten goed uitgezocht worden, het beheer moet in overeenstemming zijn met de ecologische eisen die de vlindersoorten stellen. De Vlinderstichting is niet ingegaan op het verzoek van de gemeente Schoonhoven (de 'Zilverstad') om daar in de buurt de vlindersoort de zilveren maan uit te zetten.

Het beheer van een natuurreservaat waarin vlinders zijn uitgezet vormt een probleem want specifiek op één of twee soorten gericht beheer is in een natuurreservaat niet altijd te realiseren, en is zeker op de lange duur ook niet gewenst. Verder is het zo dat het succes van herintroductie in feite pas na veel langere tijd dan drie of vijf jaar te meten is. Na zo'n twintig jaar is ook te bekijken wat bijvoorbeeld het effect is van een natte zomer of van strenge winters. Tenslotte moet herintroductie van vlinders (en ook van andere diersoorten) door middel van een goed monitoringsprogramma begeleid worden en vormt daarmee een stimulans voor ecologisch onderzoek in het algemeen.

Herintroductie kan, volgens de Vlinderstichting, ook een belangrijke bijdrage leveren aan de draagvlak-vergroting van het natuurbeheer. Het betreft de beheerders, onderzoekers en het grote publiek bij het belangrijke werk van het behoud en de verbetering van de kwaliteit van onze leefomgeving.

DISCUSSIE

Er waren opvallend weinig vragen op het verhaal van Jan van der Made. Misschien ligt het daaraan dat vlinders aardige diertjes zijn die niemand (en ook geen andere dieren) kwaad doen en bovendien gezien kunnen worden als indicatorsoorten; een gebied met veel vlindersoorten wijst op een gevarieerde en bloemrijke vegetatie, maar die vegetatie wordt kennelijk ook op een goede manier beheerd. Zulke vegetaties zijn echter zeldzaam en liggen ten opzichte van elkaar bovendien vaak geïsoleerd.

Om die isolaties op te heffen moeten beslist ingrijpende maatregelen genomen worden, zoals de spoedige realisering van de EHS (Ecologische Hoofd Structuur) en ook moeten

bijvoorbeeld op een veel grotere schaal dan nu wegbermen natuurvriendelijk beheerd gaan worden. Zolang dat alles niet het geval is blijven de nieuwe vlinderpopulaties kwetsbaar, en blijven de herintroductieprogramma's cosmetische operaties. Het is allemaal interessant en leerzaam, maar heeft niets te maken met de werkelijke oorzaken van de achteruitgang van de natuur in Nederland.

ECOTYPES EN HET SUCCES VAN HERINTRODUKTIES

Een tweede voordracht werd gehouden door Dr. H. Siepe van het IBN (Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek) in Wageningen. Hij ging vooral in op de problematiek van de eigenschappen van de bronpopulaties. Wij onderscheiden weliswaar bij verschillende soorten ecotypes, maar wij zijn vaak nog niet in staat deze te correleren aan genetische verschillen tussen de populaties. Wat betreft het pimpernelblauwtje, deze vlinders zijn door de Vlinderstichting uit Polen gehaald, waar deze dieren een andere (kortere) vliegtijd blijken te hebben dan oorspronkelijke Nederlandse populaties. Dat betekent dat deze Poolse dieren sneller de kans lopen in een slechte Nederlandse zomer uit te sterven.

Dr. Siepe waarschuwde met name tegen het kweken van dieren om ze daarna uit te zetten. Met het kweken van de grote vuurvliinder in Engeland bleek dat de mannetjes van deze vlindersoort een ander gedrag gingen vertonen, minder gericht op het beschermen van een territorium.

Een ander voorbeeld uit Nederland zijn de dassen, die in het Gaasterland waren uitgezet. In de periode voorafgaande aan de herintroductie hadden ze vooral eendagskuijken te eten gekregen. Na uitzetting vertoonden de dieren een grote voorkeur voor het bezoeken van kippehokken. Inmiddels, vele generaties later, heeft de populatie haar natuurlijke gedrag weer teruggevonden en eten de dieren vooral regenwormen, bessen en ander natuurlijk voedsel.

DE LYNX OP DE VELUWE

De heer Groot Bruinderink, werkzaam op het IBN te Arnhem, hield een pleidooi voor de herinvoering van de lynx op de Veluwe. Maar eerst ging hij uitvoerig in op de populatiegroottes van mogelijke prooidieren van de lynx in het 'CVN', het Centraal Veluws Natuurgebied. Dat heeft een omvang van 65.000 hectare wat betreft het ongerasterde gedeelte, terwijl het deel dat we wilddaan noemen 15.000 hectare groot is.

Groot Bruinderink berekende dat op de Veluwe circa vierhonderd kilo per honderd hectare rondloopt aan reeën, edelherten en wilde zwijnen. In een vergelijkbaar gebied in Polen heeft men maar tweehonderdvijftig kilo per honderd hectare geteld, waarbij ook nog de eland en de wisent zijn meegerekend. De grotere massa op de Veluwe zou kunnen worden verklaard omdat het om een grotendeels relatief jong bosgebied gaat, maar ook omdat veel dieren worden bijgevoerd. Verder is op de Veluwe sprake van een niet natuurlijke sexe-ratio (vrouwjesdieren worden bij de jacht relatief gespaard), de gemiddelde leeftijd van de populaties is ook vrij laag en tenslotte hebben de verschillende populaties onderling weinig uitwisseling, ten gevolge van allerlei rasters maar ook omdat veel dieren blijven rondhangen in de buurt van de bijvoederplaatsen.

Allemaal het gevolg van de activiteiten van de jagers!

Invoering van de lynx op de Veluwe

Realiseren van een meer natuurlijk evenwicht met de lynx (foto: Pieter Eibers).

zou kunnen betekenen dat er voorsnog genoeg voedsel voor de lynx is en het is zelfs zo dat de lynx nauwelijks een concurrent van de jagers is. Dit betekent echter ook dat we van de lynx niet moeten verwachten dat hij voor aantalsregulatie van bijvoorbeeld ree (de belangrijkste prooi) en wild zwijn kan zorgen, wat toch een van de argumenten voor het uitzetten van het dier is. Voordeel van de lynx is dat hij een natuurlijke spreiding van de jacht-tijd heeft, (hij foerageert het hele jaar door), dat de prooidieren het zich niet kunnen permitteren vlakbij de voederplaatsen te blijven en zich beter moeten verspreiden dan nu het geval is, en ook dat er een ongestoorde nutriëntencyclus is (er worden geen mineralen aan de kringloop onttrokken). Tenslotte vindt er een meer natuurlijke prooidierselectie plaats vindt dan waartoe de Nederlandse jagers in staat (of bereid) zijn.

Jaap Mulder (van de VZZ) kwam met een duidelijk kritisch betoog over de mogelijkheden van de lynx op de Veluwe.

De lynx heeft een minder brede voedselkeuze dan bijvoorbeeld de beer en de wolf, diersoorten die, ondanks het feit dat op ze gejaagd werd (of wordt), zich in Zuid-Europa wel hebben kunnen handhaven. Dat pleit dus niet voor de lynx en een ander probleem is dat de lynx zich

Vegetatiebeheer door de eland (foto: Arnoud v.d. Berg).

maar langzaam voortplant; een worp kan één tot vier (meestal twee) jongen groot zijn, maar de helft van de jongen overleeft de eerste winter niet. Verder leggen veel jonge dieren het loodje bij het zoek naar een eigen territorium.

Jaap Mulder verwacht dat direct na het uitzetten van lynxen er 'dispersie' optreedt, de dieren zoeken en vinden een waarschijnlijk nog vrij klein territorium. In het begin hebben de lynxen nog enig contact met elkaar, maar dan worden de prooidieren oplettender en moeten de lynxen meer moeite doen en langere tochten ondernemen om eten te vinden. Op dat moment bestaat er het gevaar dat ook huisdieren (schapen) gepakt gaan worden. Op den duur worden de territoria van de lynxen groter, de predatie van huisdieren zal ook verminderen, en er treedt een stabilisatie op.

Gezien de ervaringen met het uitzetten van de lynx in de Zwitserse Jura zou er op de Veluwe, met circa 800 km² bos, misschien genoeg ruimte zijn voor vijf paartjes lynxen. Overigens zou er qua prooidier-aantallen plaats zijn voor het dubbele aantal (tien territoria met twintig dieren). Maar er zijn problemen te verwachten; naast stroperij en illegale jacht zijn dat sterfte door ziektes en vooral door het verkeer. De mogelijke predatie van het schaap zal problemen opleveren. Een goede voorlichting en een adequate schadevergoeding is gewenst. Er moet kortom voor de herintroductie van de lynx een voldoende

breed maatschappelijk draagvlak aanwezig zijn, dan wel geïntroduceerd worden. Jaap Mulder kwam met het voorbeeld van Ierland, waar de (her?)introductie van das en ree voor de boeren al niet acceptabel is!

DE ELAND

Drs. W. Helmer van het Wereldnatuurfonds hield als laatste spreker op het symposium een pleidooi voor de herintroductie van de eland, bijvoorbeeld in het gebied van de Oostvaardersplassen. De eland is een goed zwemmer en leeft bij voorkeur in waterrijke gebieden, eet zacht hout (wilg) en waterplanten. De soort kwam tot de vroege middeleeuwen in Nederland voor en is door bejaging uitgeroeid. Een probleem met de eland kan zijn dat hij vatbaar is voor bepaalde runderziekten. Momenteel heerst er onder de elanden in Zuid-Zweden een ziekte, wat de reden was dat de Zweedse onderzoeker Göran Cederlund niet naar Nederland kon afreizen om zijn verhaal op het symposium te houden. De eland heeft ruimte nodig, en wordt niet door water tegengehouden. We moeten niet gek opkijken wanneer een eland uit de Oostvaardersplassen ineens bij Volendam opduikt....

SLOTDISCUSSIE

In de slotdiscussie was er de vraag of je bij herintroductie direct een complete populatie moet uitzetten, of jaarlijks met aanvullingen of herhalingen moet werken. Dat laatste geeft echter onrust, want net gevestigde territoria worden verstoord.

Een andere vraag was of de lynx niet op eigen kracht Nederland zou kunnen bereiken? In België schijnen exemplaren gesignaleerd te zijn, afkomstig van een (illegale?) uitzettingsproef.

Een dier dat we wel in Nederland kunnen verwachten is de Europese wilde kat. Een van de forumleden vond het echter een probleem dat dit dier soms teveel lijkt op de verwilderde en in de vrije natuur goed

Verwilderd of wilde kat (foto: Jos Jaspers).

gedijende huispoes. Jagers zien dan het verschil niet (mijn opinie: misschien zien de katten het verschil zelf ook niet, en daarmee is het probleem dan gelijk opgelost...). Een juridisch probleem wordt gevormd door het feit dat sommige te (her)introduceren dieren niet of nog niet in de Nederlandse wetgeving zijn vernoemd. Wat is dan hun status, en zijn ze wel beschermd. Verder werd terecht gezegd dat veel te weinig rekening wordt gehouden met de fauna die wij niet zien zoals bodemdieren en insecten. Een voorbeeld werd gegeven: in het plan 'Goudplevier' heeft Natuurmonumenten te maken met verlaten akkers met een nog arme bodemfauna. De migratie van deze fauna van de nog redelijke rijke randen naar het midden van de akkers gaat maar uiterst langzaam. Herintroductie op een afstand van enkele tientallen meters is hier misschien een uitkomst, maar er is nog weinig ervaring mee opgedaan.

Een ander probleem is de interactie tussen soorten; wanneer straks in de Oostvaardersplassen naast koeien, edelherten en reeën ook elanden de vegetatie kort mogen houden, is dan bekend hoeveel exemplaren van elk soort er dan mogen zijn? Wij hebben in Nederland nog weinig ervaring met deze zaken. Zelf stelde ik de vraag wat we moeten doen bij ziektes of te groot geworden populaties, bijvoorbeeld van grote grazers. Halen we er dan de dierenarts bij, of de veehandelaar, of een jager met een geweer. Hierop wensten de forumleden in eerste instantie geen antwoord te geven. Maar het is wel een probleem!

SLOTCONCLUSIE

Het symposium was zeker geslaagd wat betreft het uitwisselen van ideeën, en ook de discussies waren zinvol. Blijft het feit dat bij de herintroducties van de laatste jaren in Nederland nauwelijks sprake is van enige coördinatie of van enige sturing vanuit Den Haag. We hebben een florierende Vlinderstichting, dus daarom worden vlinders uitgezet, en niet bijvoorbeeld loopkevers of wantsen. Het zijn de tot de verbeelding sprekende soorten die geherintroduceerd worden, of soorten die om een of andere reden goed passen in het beheerplaatje van een natuurterrein. Is de bever in de Biesbosch uitgezet vanwege zijn gewoonte om boompjes om te knagen, of om het behoud van de soort zelf?

Ik heb al eerder gesteld dat herintroductie van een soort, en zeker als deze geslaagd lijkt te zijn, de aandacht kan afleiden van de werkelijke oorzaken van de achteruitgang van de natuur in Nederland. Het hoeft natuurlijk niet maar het gevaar bestaat, zeker gezien de vaak grote publiciteit die het uitzetten van dieren oplevert. Wanneer op de Veluwe lynxen uitgezet zouden worden (wat ik op zichzelf een interessant idee vind) moeten we rekening houden met het feit dat de Veluwe een zwaar versnipperd gebied is, bestuurlijk gezien, wat betreft het beheer, wat betreft de doorsnijding met wegen en wat al niet meer. Er wordt gejaagd, er wordt gestroopt, er is nauwelijks sprake van een gecoördineerd faunabeheer voor het hele gebied. Is het dan verantwoord om lynxen los te laten, zelfs als er genoeg voedsel voor deze dieren rondloopt?

VERGUNNING

Piet de Jong

Soms bereiken ons berichten dat er ook 'goede' jagers zijn. Mensen die veel van de natuur weten en haar een warm hart toedragen. Zich soms zelfs inzetten om een diersoort te beschermen en weleens een rondslingerend cola-blikje in een afvalbak gooien. Dit zijn de argumenten die worden aangevoerd dat de jacht niet zo slecht kan zijn. Bovendien hebben ze een vergunning dus wat zeuren we nu...

Op basis waarvan worden deze vergunningen afgegeven? Om een indruk te geven van de argumenten voor jacht die in een vergunning-aanvraag staan volgt hier een bloemlezing uit een aanvraag, bedoeld om in een natuurgebied te mogen jagen.

1 Door de intensieve ingrepen in het terrein en de beweiding kan er nauwelijks nog sprake zijn van 'de natuur haar gang laten gaan'. Jacht als onderdeel van het totale beheer valt qua invloed volledig in het niet bij andere ingrepen die gepleegd moeten worden. (Ons commentaar: Als jacht geen positieve invloed heeft waarom zou je het dan toestaan? Blijkbaar moet er zoveel geklungeld worden in het gebied dat jacht er ook nog wel bij kan.)

2 De vossenstand zal nadrukkelijk beheerst moeten worden om overdreven predatie en verontrusting van de vogels, vooral in de rustgebieden te voorkomen. Dezelfde rustgebieden worden door ons jagers, deels op vrijwillige basis, deels via afspraken met de beheerder, ontzien; het gaat niet aan dan wel intensieve verstoring door vossen toe te staan. (Ons commentaar: Als wij die vogels niet mogen opjagen, mogen vossen dat ook niet, is hier het argument om vossen te schieten.)

3 Jacht op fazanten toestaan omdat:

- Fazanten overwegend schade aanrichten in het voorjaar aan kiemende gewassen/teelten.
- Niet bejagen van de fazant zal leiden tot een overschot aan hanen waardoor het broedresultaat door verstoring van hennen zal

afnemen en de soort in gevaar zal komen.

- Niet bejagen van de fazant zal leiden tot het voorkomen van veel oude hanen die een lager reproductie-vermogen hebben dan jonge hanen.

(Ons commentaar: Fazanten moeten geschoten worden omdat ze schade aanrichten én om de aantallen fazanten te laten toenemen.)

4 Meerdere keren hebben wij vee aangetroffen dat in het veen was weggezaakt. Door tijdige waarneming en melding is het ons veelvuldig gelukt dit vee van een wisse dood te redden.

(Ons commentaar: Heel sympathiek maar is dit een reden voor een jachtvergunning?)

5 De aanwezigheid van het vele vee leidt tot de nodige herrie in het natuurgebied.

(Ons commentaar: En daarom kunnen we er met de jacht nog wel een schepje bovenop doen.)

6 Jacht, onder beperkende voorwaarden als zonering naar plaats en tijd, zal de functie van het terrein, noch de beheerdoelstellingen op geen enkele wijze negatief beïnvloeden.

(Ons commentaar: Niet negatief beïnvloeden is iets anders dan positieve invloed die jacht volgens jagers altijd heeft.)

7 Jacht zal door de dagelijkse aanwezigheid van jagers in het terrein, zowel beherend als jagend ten eerste bijdrage aan rust en orde in de terreinen. Niet toestaan van jacht zal betekenen dat de onderhavige natuurgebieden in korte tijd vervallen tot een vrijdomgebied voor stropers en vogeltjesvangers. Minder wild zal er dan niet bemachtigd worden; het onttrekt zich dan echter aan elke waarneming en controle terwijl van enig wildbeheer-functie geen sprake meer zal zijn.

(Ons commentaar: Beheer en jacht blijken dus toch van elkaar te verschillen en wat de desbetreffende wildbeheereenheid met vergunning gaat doen is net iets meer controleerbaar dan wat stropers anders zonder vergunning doen.)

8 Jacht zal in belangrijke mate voorkomen dat wandelaars onnodig in aanraking komen met kadavers, hetgeen uit volksgezondheidsoogpunt zeer ongewenst is.

(Ons commentaar: De volksgezondheid loopt meer gevaar bij het gebruik van een openbaar toilet.)

Samenvattend is dit soort argumentatie voor een jachtvergunning ronduit lachwekkend. Helaas zijn en worden er op deze gronden vergunningen afgegeven. Dat jagers het (soms) goed bedoelen geloven we graag, dat het (soms) aardige mensen zijn ook. Jammer voor hen is wel dat ze denken dat de rest van Nederland net zo dom is als zij zich (soms) voordoen.

VOSSENDRAMA

MISLUKTE REDDINGS-
OPERATIE IN
SCHINVELDSE BOSSEN

Jagers hebben 13 mei jl. in de bossen van Schinveld met bruto optreden een moedervos doodgeschoten en de welpjes aan hun lot overgelaten.

Al in maart hadden jagers een bewoonde vossenburcht in dezelfde omgeving uitgegraven om haar bewoners te doden. Ze schoten toen alleen de mannetjes vos. Het vrouwtje wist, met de pasgeboren welpjes, te ontkomen en vluchtte naar een andere burcht.

Toen de jagers haar nieuwe verblijfplaats opspoorden, hebben ze net zolang gepost bij de burcht tot ze het moederdier konden schieten op maandagavond 13 mei. Wandelaars hebben een foto gemaakt van de bewuste jager die in de deuropening van zijn jachthut het glas heft op zijn bijdrage aan 'natuurbeheer': 'Ik proost op de dode vos'.

Het gehuil van de onverzorgd achtergebleven jonge vosjes heeft een groep van vrijwilligers uit de omgeving doen besluiten de verzorging van de jonge vosjes op zich te nemen en de burcht te bewaken. Om elke vorm van verstoring uit te sluiten werd aan de zaak geen ruchtbaarheid gegeven. Toch bleek al snel dat

jagers om de burcht bleven zwermen om ook de jongen van de vijand van iedere 'natuurbeheerder' uit de weg te ruimen. Het heeft er alle schijn van dat dit inmiddels is gelukt. Dagenlang lieten de vosjes zich voeren door de vrijwilligers, nu is het angstig stil geworden rond de burcht.

Enkele weken geleden antwoordde minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op kamervragen van SP'er Poppe dat hij het niet nodig vond om jacht op vossen tijdens de draag- en zoogtijd te verbieden. De 'natuurbeheerders' met geweer en knuppel maken op hem wellicht een nette indruk. De praktijk bewijst echter keer op keer dat in het veld deze 'natuurmensen' een waas voor de ogen krijgen. Daar dient de wetgever rekening mee te houden. Het is daarom ook onbegrijpelijk dat in een land waar op het verdrinken van jonge katjes een (terechte) gevangenisstraf staat, het doodknuppelen van vosjes officieel is toegestaan en in sommige kringen het gevoel van 'buitenmens' zijn oproept.

Redactie

*Slachtoffer van de
'buitenmens' (foto:
Harm Niesen).*

NIJLGANS EN ROSSE STEKEL- STAARTEEND

Eind vorig jaar kwam opeens het bericht, dat minister Van Aartsen onder andere de nijlgans en de rosse stekelstaarteend onder de werking van artikel 54 van de Jachtwet had gebracht. Verwarring over de status van deze vogels was er al en dat werd er door dit besluit niet beter op. Wat wilde het ministerie hiermee bereiken? Kennelijk wisten ze het daar zelf ook nog niet precies, want begin juni werd een groot aantal organisaties uitgenodigd om hierover van gedachten te wisselen. Je zou verwachten dat zo iets georganiseerd wordt voordat het besluit wordt genomen, maar goed, beter laat dan nooit.

Nijlgans en rosse stekelstaart behoren tot de 'exoten', ze zijn respectievelijk afkomstig uit Afrika en Noord-Amerika. In het wild levende individuen mogen ten alle tijden door jagers en grondgebruikers gedood worden. Zonder daarbij gehinderd te worden door wettelijke openings of sluitings-tijden. Dat zou toch voldoende moeten zijn.... Artikel 54 van de Jachtwet geeft de minister nog meer mogelijkheden. Hij kan zelfs opdracht geven de onder dat artikel vallende soorten te laten schieten op andermans terrein en tegen de wil van de eigenaar/beheerder in. Tijdens de bijeenkomst was men unaniem van mening, dat dat voor de nijlgans niet nodig is. Overlast is er niet of nauwelijks en daartegen optreden is nu al gemakkelijker dan bij andere ganzen. Bij de rosse stekelstaart lag het allemaal een stuk gedifferentieerder. Het aantal waarnemingen van vrij levende vogels in ons land is veel en veel geringer dan bij de nijlgans en hier heeft niemand last van ze. Het is uiterst onwaarschijnlijk dat er ooit meer dan vijf exemplaren tegelijk in ons land aanwezig zijn en per jaar broeden maar een of twee

paartjes. Niets om je druk over te maken dus. Maar volgens sommigen vormt zelfs dit kleine aantal een bedreiging voor de kwetsbare Spaanse populatie van de nauwverwante witkopeend. Want daarmee zouden ze gemakkelijk hybridiseren, terwijl bovendien de jongen daarvan vruchtbaar zijn. Vrouwtjes witkopeend blijken de voorkeur te geven aan rosse stekelstaarten boven hun eigen soortgenoten! Dat men daar in Spanje maatregelen probeert te nemen is nog te begrijpen, maar hoe groot is de kans dat het enkele Nederlandse

exemplaar daar ooit terecht komt? Vooralsnog is daar geen enkele aanwijzing voor. Bovendien bleek op de bijeenkomst, dat er in ons land zo'n 1700 paartjes rosse stekels in gevangenschap wordt gehouden. Zeker een derde deel daarvan produceert jaarlijks jongen. Als het bij de Nederlandse waarnemingen alleen gaat om ontsnapte jonge vogels, en dat lijkt gezien de aantallen voor de hand te liggen, dan is de oplossing eenvoudig. Ontsnappen mag niet mogelijk zijn. Nog even afgezien van het feit, dat maatregelen tegen het houden en het

handelen het probleem echt bij de wortel zouden kunnen aanpakken. Ook in andere gevallen van problemen met exoten. Dierenbescherming en Stichting Kritisch Faunabeheer zien dus de noodzaak van artikel 54 ook in dit geval niet in. Alle andere aanwezigen, van jagersverenigingen tot Vogelbescherming, echter wel. Zij vinden dat de rosse stekelstaart, net als in Engeland, waar de soort al met enkele duizenden exemplaren voorkomt, met alle middelen bestreden moet worden nu het nog kan.

Harm Niesen

ING BANK/POSTBANK STEUNT KRITISCH FAUNABEHEER MET FL 2500,-

In het kader van haar wedstrijd voor grafisch ontwerpers 'huisstijl en zo...' heeft een deskundige jury die was aangezocht door de directie van ING Bank/Postbank de tweede prijs toegekend aan Niko Koffeman's Ad/Venture. De prijs van fl. 7500,- moest voor een derde deel ten goede komen aan een goed doel, dat in

dit geval Stichting Kritisch Faunabeheer werd. Tijdens de prijsuitreiking op 10 mei 1996 in Amsterdam nam Antoinette Hertsens het bedrag van fl. 2500,- namens SKF in ontvangst. De directeur van ING bank/ Postbank zei tijdens de prijsuitreiking

bijzonder blij te zijn met deze bestemming omdat ze nauw aansloot bij de reeds bestaande sponsoring van Natuurmonumenten door het concern. Het geldbedrag zal besteed worden aan campagne-activiteiten in het kader van de nieuwe Flora- en faunawet.

PROVINCIE NOORD-HOLLAND TEGEN PLEZIERJACHT

Sinds 1 januari 1996 hebben de provincies meer invloed op het jachtbeleid. Het verlenen van vergunningen is 'gemandateerd' aan de provincies. Vanaf het begin van dit jaar leverde dat meteen al verwarring op. Het schijnt in te houden dat de provincie weliswaar de vergunningverlenende instantie is geworden, maar dat de minister de eindverantwoordelijkheid houdt. Het belang van deze verandering mag niet onderschat worden, per jaar worden er vele duizenden vergunningen verstrekt. En met velen daarvan zijn wij het niet eens. Om een paar voorbeelden te geven; het schieten van bejaagbare soorten buiten het geopende seizoen (ganzen, meerkooten) of 's nachts (smienten, vossen), het vernietigen van nesten van beschermde vogels (blauwe reigers, roeken), het rapen van meeuwen-eieren, het schieten van beschermde vogels als knobbelzwanen, enzovoort.

Op eigen gronden hanteert de provincie Noord-Holland al sinds een aantal jaren het 'geen jacht, tenzij principe' en dat zal naar verwachting nu ook tot uitdrukking komen bij het verlenen van vergunningen op andermans gronden. Het provinciebestuur heeft zeer eensgezind besloten dat plezierjacht uit den boze is. Alleen als alle andere middelen om schade te voorkomen gefaald hebben, kan schieten een laatste redmiddel zijn. Bovendien zullen afschotvergunningen vroegtijdig bekend worden gemaakt en voelt de provincie wel iets voor een provinciaal fauna-overleg. Zal het verstand dan eindelijk zegevieren? Boeren en vooral jagers zijn minder enthousiast. Maar de felle laatste poging om de statenleden tot andere gedachten te brengen haalde niets uit. De secretaris van de Regio Noord-Holland van de KNJV - die nota bene in Zeist woont, lekker makkelijk bij die veel geroemde dagelijkse controle van het jachtveld -

maakte geen indruk met zijn stelling, dat de jagers de grootste natuurbeherende instantie (175.000 hectare) van Noord-Holland zijn. Evenmin als met de onzin-bewering dat de 'wildstand' in ons land, dankzij de jagers uiteraard, tot de hoogste ter wereld behoort. Hopenlijk zullen andere provincies spoedig dit goede voorbeeld volgen. Terwijl we dit schrijven, verschijnen er berichten dat zelfs minister Van Aartsen in deze richting begint te denken. Maar dan met typisch Haagse tweeslachtigheid. Jacht alleen toestaan om schade te bestrijden. Behalve dan op wilde eend, haas, konijn, houtduif, fazant en patrijs, daar mogen de jagers al hun frustraties ongeremd op uit blijven leven. Patrijs nota bene, een soort die nooit schade veroorzaakt en sterk achteruit gaat! Op dit moment is er nog niets bekend over de wettelijke regelingen bij de vergunningverlening of over inspraakmogelijkheden, maar we houden u op de hoogte.

Harm Niesen

Argumentum

HUBERTUS

Hoe ver kan je gaan om jacht te verantwoorden? De jeugdrubriek van 'Het Edelhert', het blad van de 'Vereniging tot behoud van het Veluws hert', gaat dit voorjaar erg ver. Hubertus het edelhert laat de kinderen weten dat het niet leuk is als er op je wordt geschoten, maar 'het lijkt mij nog veel onaantrekkelijker om op een ellendige wijze door ziekte of hongersnood om het leven te moeten komen'. Omdat het een goed geïnformeerd hert betreft, trekt het dier na een avondje televisie kijken de volgende conclusie:

'Wanneer ik de televisiebeelden zie van landen en gebieden waar oorlog wordt

gevoerd ben ik blij dat ik in Nederland leef. Wat kunnen mensen elkaar toch vreselijke dingen aandoen. Het klinkt hard en niet leuk, en misschien mag ik deze vergelijking niet maken, maar er zijn organisaties en mensen die ons ook deze vreselijke dingen toewensen. Want, zo zeggen zij, doodgaan door ziektes en voedselgebrek is natuurlijk!'

En terwijl de redactie van het blad het standpunt huldigt dat 'de jacht geen onderwerp van discussie is' vervolgt Hubertus: 'Volgens mij hebben deze mensen alleen maar een hekel aan jagers.' Schiet me maar dood want anders word ik ziek en oud en sterf en wee degene die deze executie van mij afpakt, lijkt het op het oog respectabele tijdschrift onze jeugd voor te houden. En dat dan ook nog uit de mond van het slachtoffer zelf. Een pro-jacht verhaal dat ieder mogelijk argument vóór jacht voorgoed de nek omdraait. Hubertus, bedankt.

Piet de Jong

VISSERSLARIJ

*De vissers zijn niet puur natuur
maar scholvers zijn dat wel
betalen echter niet de huur
de vissers klagen fel:
'zij roven vissend vissersbrood
en dat kost hen geen cent'
zo klagen zij hun vissersnood
bij Europarlement:
'Die scholvers scholven zoveel aal
er is bijkans niet meer
en 't wordt nog erger allemaal
dus schiet die beesten neer!
Het zijn er bijna twee miljoen
en steeds komen er bij
dus geef die scholvers van katoen
lang leve visserij!'*

*Aldus de stemgegeven angst
van eigen winstbejag
de echte oorzaak is de vangst
van veel te veel per dag.
Leer, vissers, dit van de natuur
(zorg dat gij 't nooit vergeet)
slechts hij verlengt zijn levensduur
die zich niet overeeet.*

Johan Gijsen

ARGUS IS EEN KWARTAALTIJDSCHRIFT VAN DE STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER